

Det næste, man så skulle til at kigge på, er det åbne land, og her har der op igennem 1980'erne, også med den borgerlige regering, ligget en trussel om, at man ville gennemføre akkurat det samme nummer én gang til. I byerne står vi i dag med resultatet: Vi kan ikke komme af med slammen. Hvis vi brænder den, slipper det gasserne ud; bringer vi den ud på markerne, får vi alle tungmetallerne dér og får dannet helt nye gifte og kemiske produkter, og vi har ingen chance for i længden at få omlagt til økologisk drift, fordi vi mangler næringsstofferne. Og hele kunsten ved at håndtere spildevandet ordentligt er jo selvfølgelig at få næringsstofferne tilbage til landbruget.

For det første må man sige, at det, der så er sket under under udvalgsbehandlingen, er, at separationstoiletterne ikke var med i det første, mens det er nu ført op på listen på linje med det, der hedder minirensanlæg, og det, der hedder nedsvivningsanlæg. Det er også den eneste måde, hvorpå vi kan håndtere de menneskelige udledninger, så næringsstofferne kan komme tilbage til jorden. Derfor er det også efter vores opfattelse den eneste måde, man bør lave det på.

Det, der så samtidig er sket, er, at man i lovforslaget og også i ændringsforslaget nu præciserer, at den centrale kloakering og det centrale rensningsanlæg i det åbne land er undtagelsen. Det synes vi er et utrolig vigtigt fremskridt – ud over selvfølgelig, at separationstoiletet er kommet med.

Endelig vil vi gerne pointere, at efter vores opfattelse er enhver investering, som er i andet end separationstoiletet, dvs. dem, som fru Anni Svanholt omtalte positivt, nemlig minirensanlæg, som er en kemisk fabrik, og nedsvivningsanlæg, som lukker tingene ned under rodzonen, en ren fejlinvestering. Det er godt nok en fejlinvestering på lokalt niveau, men tankegangen er den samme som den, der ligger bag kloakeringen af byerne: at spildevandet er noget, som borte skal tage.

Derfor: Det er utrolig vigtigt for os, og vi har gjort det i vores betækningsbidrag, da det har været vanskeligt at få folk til at sige det, og da de altid kommer til at sige det, man sagde i starten, nemlig kun minirensanlæg og nedsvivningsanlæg, at vi har lavet en omfattende beskrivelse af, hvordan det hænger sammen i et separationstoilet. Den vil jeg ikke ulejligle Folkettinget med her fra talerstolen, men jeg vil opfordre til, at man læser om det i vores mindretalsbidrag.

Endelig: Hvad sker der så, når man får lavet separationstoiletet? Ja, det ender med, at man så selvfølgelig ikke har problemerne med det centrale rensningsanlæg og med opkoncentrationen af tungmetallerne og de andre miljøfarlige stoffer. Det ender også med, at kunstgødningen på sigt kan erstattes af den humane urin, sådan at vi kan få omlagt til økologisk drift uden at mangle næringsstoffer og mineraler.

Desuden nedsættes vandforbruget gevaldigt netop ved den form for toilet. Det gør det ikke ved nogle af de andre løsninger, som stadig væk bygger på det princip, at man laver gylle; man kan sige, at toiletterne er byernes gylleanlæg, hvor man blander urin og gødning sammen med godt grundvand. Det er det, der også er grundlaget for både minirensanlæg og nedsvivningsanlæggene, altså normale toiletter.

Derfor er det vores opfattelse, at vi vil have, at borgerne skal have sikkerhed for, inden de skal gennemføre pålægget i 1999, at der er vejledninger og godkendelse af separationstoiletter suppleret med det simple biologiske rensanlæg til det grå spildevand.

Når man skal se på det lidt længere sigt, er det også vores opfattelse, at det er den billigste løsning. Vi har gennemgået anlægsudgifterne. De ligger lidt over i øjeblikket, men det er vores vurdering, at når det kommer op i omdrejninger, vil anlægsudgiften til et separationstoilet med tilhørende gråt spildevandsrensningsanlæg i rodzoneranlæg ligge på samme niveau som de andre anlæg.

Dertil kommer så, at håndteringen på længere sigt er gratis, fordi man får en værdi ud af det. Det gør man ikke i nogle af de andre systemer. Så vi mener også, at der er god økonomi i det, ud over at vi selvfølgelig økologisk set skal have næringsstofferne tilbage til jorden.

Vi vil håbe på og arbejde for, at der, inden man skal have iværksat løsningerne i 1999, er kommet nogle klare godkendelsesordninger for de her løsninger, altså for separationstoiletet og rodzoneranlæggene, og vi håber også, at der kan komme en ordentlig dansk produktion i gang, for det er jo ikke alene i det åbne land, vi skal lave det. Det her er starten til, at vi også skal til at omstille byerne til en økologisk håndtering af spildevandet inde i byerne.

Så med den bemærkning kan vi støtte ændringsforslaget og ministerens betækningsbidrag. Vi kan også støtte det endelige lovfor-slag.